



**Yayın Tarihi:** 12.06.2022 - **Yazar:** Ferdi Asım Hellaç

## **Dijital kazançların vergilendirilmesinde öneriler**

Özellikle son yirmi yılda teknoloji çok hızlı gelişti ve hayatımıza dijital ekonomi kavramı girdi. Bu kavramın ağırlığı her geçen gün artarken hukuk ve vergi alanındaki gelişmelerin ne yazık ki teknolojideki paralel bir hızda gerçekleştiğini söylemek mümkün değil.

Herhangi bir faaliyetin nasıl vergilendirileceğine karar verebilmek için öncelikle o faaliyetin nasıl gerçekleştiğini iyi anlamak lazım. Bu nedenle, bugünün dijital ekonomisinin unsurları olan faaliyetlerin nasıl vergilendirileceğine karar vermeden önce teknolojisini iyi anlamak gerekiyor.

Günümüzde artık yepyeni para kazanma şekilleri, daha önce olmayan piyasalar, yeni pazarlama stratejileri var. Ve karakteristik özelliklerini teknolojinin şekillendirdiği mükellef adayı yepyeni bir nesil var. Son dönemlerin hiç bitmeyen tartışmalarından biri şüphesiz yeni nesli anlamak, onlara ulaşmak, onlarla iletişim kurabilmek etrafında dönüyor. Bugün bu konuyu vergi kanunları boyutu ile ele alıp Gelir Vergisi Kanunu özelinde gerçek kişilerin vergilendirilmesine yönelik bazı önerilerde bulunmak istiyorum.

Sosyal medyada dolaşan eğlenceli bir video var. İki gence çevirmeli telefonu kullanarak bir numarayı aramaları için belli bir süre veriliyor ve gençler bunu yaparken gerçekten çok zorlanıyor. Dijital ekonomi ile vergi kanunları arasındaki ilişki bu videoda olanlardan çok farklı değil. Bugün Youtube, Google, Instagram veya diğer benzer dijital platformlar üzerinden gelir elde edenlere vergi kanunlarının söylediği şey çevirmeli telefonla fotoğraf göndermeye benziyor.

Öncelikle dijital dünyanın yarattığı yeni gelir kaynaklarından birkaç örnek verelim:

- Youtube kanallarında içerik paylaşarak gelir elde etmek,



- Instagram, Twitter, Youtube gibi platformlarda ürün tanıtımı yaparak gelir elde etmek,
- İnternet siteleri üzerinden Google Adsense veya diğer platformların reklam gelirlerinden pay almak,
- Bir sosyal medya hesabını, bir internet sitesini satmak,
- Oyun platformlarında oyun içi ürünleri alıp satmak,
- Dijital ortamda tasarımlar yapmak, sanat eserlerini dijital ortamda sergilemek, satış veya kiralama geliri elde etmek,
- Dijital ortamda dersler vermek,
- Bazı dijital platformlarda proje bazlı işler alıp bunları teslim etmek,
- Kripto para yatırımlarından gelir elde etmek

Dijital bir ortamda birkaç basit adımda hesap açabiliyorsunuz ve bu hesap üzerinden kazanç elde edebiliyorsunuz. Fakat iş bu kazancın vergisini ödemeye gelince mükellefiyet açtır, defter tut, fatura düzenle, her ay beyanname ver gibi detaylı süreçlerle uğraşmanız gerekiyor. Telefon örneğimizde gençleri zorlayan şey çevirmeli telefonun kompleks yapısı değil, onları asıl zorlayan akıllı telefonlarda sesli bir komutla yapabilecekleri bir arama için “bu kadar zahmete girmeye ne gerek var” sorusunu zihinlerinden atamamaları. Yeni nesil ile iletişim kurmanın yolu şirin animasyonlar hazırlamak değil, onları bu tür gereksiz prosedürlerle uğraştırmadan zamanlarını gerçekten yapmak istedikleri işlere ve hobilere ayırmalarına imkan tanımaktır. Pek çoğu lise veya üniversite öğrencisi olan ve bir şekilde harçlığını çıkarıp gelir elde etmeye çalışan bu insanların en büyük problemi vergilemedeki detay prosedürler, formlar, beyannameler vb. diğer işlemler.

Bu yıl başında yürürlüğe giren ve evde imal edilen ürünlerin dijital platformlar aracılığı ile satılmasına imkan tanıyan Gelir Vergisi Kanunu 9/10 maddesinde örnek oluşturacak



bir düzenleme mevcut. Bir ticari banka hesabı üzerinden tahsilat yapmak ve banka tarafından %4 gelir vergisi kesintisi yapılması şartı ile esnaf muaflığı istisnasından faydalanmak mümkün. Bu uygulamanın dijital ekonominin parçası olan pek çok faaliyet alanında yaygınlaşması gerekir. Bu tür faaliyetlerde mal alım satımı olmadıkça ve yanınızda çalışan insanlar olmadığı müddetçe hesap kitap işi çok karmaşık değil. Bir banka hesabı yasal defter işlevini görebilir ve esnaf muaflığı uygulamasındaki gibi banka tarafından yapılacak bir vergi kesintisini beyan yükümlülüğünün yerine getirilmesini sağlar.

Tabiri caizse artık yepyeni bir oyun var sahada; dijital ekonomi. Bu yeni oyuna yeni kurallar belirlenmeli. Dijital dünyada elde edilen bazı kazanç türlerinin Gelir Vergisi Kanunu'nda yer alan gelir türlerinden hangisine dahil edileceği bile bir tartışma konusu. Bu anlamda, çok temel bir adım atılması gerektiğine inanıyorum. Gelir Vergisi Kanunu'na "Dijital Gelirler" başlığı ile bir gelir türü ve bunu kapsamlıca ele alacak bir bölüm eklenmeli ve bunların vergilendirilmesine ilişkin yeni kurallar belirlenmeli. Aynı şekilde Vergi Usul Kanunu'nun belge düzeni ile ilgili hükümleri bu yönüyle gözden geçirilmeli. Benzer şekilde sosyal güvenlik açısından da yükümlülüklerin gözden geçirilmesi ve bu kişilerin gelirleri oranında bir katkıda bulunmasına imkan tanınması gerekir.

Belirli bir sınırı aşan veya kendisi için daha avantajlı olacağını düşünenlerin isterlerse yine gerçek usulde vergilendirilmesine izin verilebilir.

Yıllardır sinema ve konser biletlerinin neredeyse tamamı internet üzerinden satılmakta iken, bilet koçanının onaylatılmasını ve eğlence vergisinin buna göre ödenmesini hükmeden bir madde bile güncellenmedi. Bu tür yenilikler ortaya çıktıkça vergi kanunlarını buna uygun hale getirmek gerekir. Bu tür adımları atmadığınızda yasal düzenleme kapsamına tam olarak uymayan faaliyetlerin vergiye tabi olmayacağı yorumu bile yapılabilir.



Burada vatandaşlarımızın pay alabileceği bir global pastadan bahsediyoruz, milli gelire katkı sağlayacak bir faaliyet alanından, döviz girdisini artıracak bir mikro işletme örneğinden. Mükellef olmayı kolaylaştıralım, beyanı basitleştirelim, katılımı artıralım, soru işaretleri ve kaygılar ortadan kalsın.

### **Youtube'tan elde edilen her kazanç reklam geliri midir?**

Youtube'a üye olmak çok kolay. Bir hesap açmak beş dakikanızı bile almaz. Bir tatildeki anılarınızı kaydettiniz ve videoyu Youtube'a yüklediniz. Youtube, videonuzun belirli sayıda izlenmesi karşılığında size kendi gelirinden pay veriyor. Bunun için Youtube hesabınızın para kazanma özelliğini açmanız yeterli. Tam da bu noktada vergi kanunlarımıza göre vergi mükellefiyetinizi başlatmanız gerekiyor. Şimdi buradaki çelişkileri biraz irdeleyelim.

Para kazanma özelliğini açmanız tabi ki bundan gelir elde etme isteğinizin kanıtı. Fakat, yüklediğiniz tek bir videodan ömür boyu para kazanma şansınız varken bunu neden yapmayasınız? Ama iş vergiye gelince, bu kazanç düzenli bir şekilde tekrar ettiğinde ticari kazanç olarak görülüyor ve defter tutma, fatura düzenleme, beyanname verme gibi yükümlülükleriniz başlıyor. Neden mi? Çünkü Youtube'tan elde edilen kazancın reklam geliri olduğu şeklinde bir anlayış var ve reklam geliri elde ettiğinizde Gelir Vergisi Kanunu'na göre bu kazancın türü ticari kazanç ve reklam geliri için basit usulde vergilenme fırsatından da faydalanamıyorsunuz.

Daha çarpıcı olması açısından örneği değiştirelim. Müzik yeteneği olan bir gençsiniz, söz yazdınız bestelediniz ve akıllı telefonunuzun karşısına geçip gitarınızla şarkınızı söylediniz. Gece yarısı bu videoyu Youtube'a yükledikten sonra sabah uyandığınızda baktınız ki binlerce kez izlenmiş.

Youtube'tan elde edilen kazançlar için verilen özetler şunu söylüyor; Youtube'taki bir içerikten kaynaklı olarak doğrudan bir kazanç elde ediyorsanız bu



reklam geliridir ve ticari kazançtır, herhangi bir istisna olmaksızın vergiye tabidir ve her türlü belge düzenine uymanız şarttır. Fakat, örneğimizdeki şarkının, videonun yayınlanma hakkını bir ajansa devrederseniz, bunun karşılığında alacağınız para telif kazancı kapsamında değerlendiriliyor ve belli şartlar altında istisna uygulanıyor. Bir başka şekilde ifade edelim; şarkınız Youtube'ta yayınlanınca elde ettiğiniz kazanç ticari kazanç oluyor, Spotify'da yayınlanınca telif kazancı. Bu bir çelişki değilse nedir?

Sosyal medya platformlarının yarattığı en büyük değişiklik, aracıları ortadan kaldırabilmesi. Özellikle sanat alanında bir yeteneğiniz varsa kendinizi göstermek için Unkapanı'ndaki plakçıların kapısını çalmak veya sanat galerilerini dolaşmak ya da yayınevlerine dosyalar göndermek zorunda değilsiniz. Sosyal medya bu işlevleri görebildiği gibi insanların yetenekli olduğu alanlarda herhangi bir aracıya ihtiyaç duymadan para kazanmalarına imkan tanıyor.

Vergi konusuna dönersek, bir şarkıyı, bir filmi bir ajansa satarsanız gelirinize telif kazancı denirken, doğrudan Youtube'ta yayınladığınızda ticari kazanç denmesi çok doğru bir değerlendirme değil. Her iki durumda da telif kazancı olmalı. İçerik sağlayan kişiler Youtube'u bir medya platformu olarak görüyor ve kazançlarını artırma motivasyonu da daha ilgi çekici içerikler hazırlamaya dayanıyor. Bunun medya dünyasındaki reyting mantığından hiçbir farkı yok. Reklam gelirini elde eden Youtube'un kendisi iken, Youtube ziyaretçileri yayınlanan içeriği takdir etmekten dolayı reklamlara katlanıyor ve hatta bazıları reklamlar görünmesin diye abonelik ücreti ödüyor. Radyo ve televizyonlar gibi Youtube da reklam geliri ve abonelik geliri elde eden bir platform ve içerik sağlayan kullanıcılara kendi gelirlerinden belli bir payda ödeme yapıyor. Böyle bir iş modelinde içerik sağlayan insanların reklam geliri elde ettiğini söylemek doğru bir yaklaşım değil.

Bir gelirin reklam geliri sayılabilmesi için reklam verenle anlaşmayı geliri elde edenin yapmış olması beklenir. Youtube yayını sırasında, Instagram'da, Facebook'ta veya



Twitter’da ürün tanıtımı yapan kişinin kazancı reklam geliridir ve dolayısıyla ticari kazançtır, bunda herhangi bir tartışma yok, fakat özgün içerik sağlayan kişiler açısından kazanç türünün telif kazancı olacağına dair düzenlemelere ihtiyaç olduğu kesin. Reklam geliri elde eden kişiler için de yine beyan yükümlülüğünün yazımın başında bahsettiğim şekilde kolaylaştırılması gerektiğine inanıyorum. Bu kişilere defter tutturmak, fatura düzenlemek, beyanname verdirmek “bu geliri elde etmeyin” mesajı vermekten farksız.

Bu konuda sıkıntı yaşayan bir başka grup ise ticari kazanç elde etmek konusunda kısıtlamaya tabi olan memurlar. Mesleki bilgisini dijital dünyada, mesleğine zarar vermeyecek şekilde, gelire dönüştürmeleri mümkünken ticari kazanç kısıtlaması bu insanların ellerini kollarını bağlıyor. Kazancın türünü farklılaştırmak bu konudaki sıkıntının da çözülmesini sağlar.

Youtube’tan gelir elde edip beyan kısmını atlayan pek çok kişi ciddi cezalarla karşılaşılıyor. Özellikle özel usulsüzlük cezaları elde edilen kazanç ile orantısız bir yaptırım haline dönüşebiliyor. Genç girişimci desteğinden faydalanması mümkün olanlar pişmanlıkla beyanda bile bulunsalar işe başlamayı zamanında bildirme şartını sağlamadıkları için bu teşvikten faydalanamıyorlar.

Bu tarz gelirler elde eden kişiler için özel bir vergi mükellefiyeti tesis edilebilir. Bu işlemlerin tamamı dijital ortamda gerçekleşiyor. Bu işlemlerden elde edilen kazançların bir banka hesabından geçmesini şart koşarak defter tutma, fatura düzenleme ve beyanname yükümlülüğü ortadan kaldırılabilir. Hasılat üzerinden belli bir oranda yıllık beyan şeklinde veya kaynağında kesinti yoluyla (banka tarafından) vergileme yapılarak gelir vergisi ve KDV yükümlülüğünü karşılayacak şekilde verginin tahsil edilmesi sağlanabilir. Bu gelirleri elde eden kişilerin de gece huzurla uyuması sağlanmış olur.

## **Adsense reklam gelirleri**



Vergi kanunlarında dijital işyeri ve dijital alan kavramlarının tanımlanması gibi bir ihtiyaç var. Bir internet sitesi günümüzde artık bir dijital işyeridir ve sitede yer alan sayfalar da dijital alanlardır.

Bina duvarlarına reklam verilmesi şeklinde elde edilen gelir nasıl gayrimenkul sermaye iradı kapsamında kira geliri sayılıyorsa, dijital alana reklam alınmasından kaynaklı kazanç da dijital alan kira geliri kabul edilmeli ve buna özel düzenlemeler yapılmalı. Bu şekilde bir düzenleme bu gelirlerin beyanı konusunda kolaylık sağlayacaktır.

### **Bilgisayarda sanat olmaz mı?**

İdare, bugüne kadar verdiği özeldelerde bilgisayar programları ile üretilen fotoğraf, video veya tasarıma dayalı diğer yapıtları sanat eseri olarak görmediğini ve dolayısıyla bunların satışından elde edilecek kazançların ticari kazanç olarak vergilenmesi gerektiğini belirtti. Bu çıkarımın temelinde ticari faaliyetin tanımı yatıyor. Ticari faaliyet devamlı şekilde ve bir organizasyon çerçevesinde yürütülen ve bireysel emek ve birikimden ziyade bir sermaye yatırımına dayanan faaliyetler olarak tanımlanabilir. Bilgisayar ortamında üretilen yapıtların ticari faaliyet olarak görülmesinin nedeni aslında bilgisayarın ve söz konusu bilgisayar programının sermaye yatırımı olarak görülmesi. Böyle bir kriter olmasaydı şahsen bu tür faaliyetleri Gelir Vergisi Kanunu madde 18 kapsamında serbest meslek kazancı, bir diğer ifade ile telif geliri olarak görmenin uygun olduğunu düşünürdüm.

Günümüzde artık her bireyin ihtiyacı haline gelmiş bilgisayarın ve her şeyin dijitalleştiği bir dünyada sanatın, yaratıcılık içeren ve telif kapsamına giren yapıtların dijital ortamda üretilmesine imkan veren programların sermaye yatırımı olarak görülmesi düşüncesinin değişmesi gerektiğine inanıyorum. Milyon dolarlık süper bilgisayarları ve bilgisayar programlarını istisna tutarsak, belli bir parasal sınırın altında kalan bilgisayarları ve programları sermaye yatırımı olarak görmekten vazgeçmeliyiz.



Bir fotoğrafçının çektiği dijital fotoğrafı bilgisayar ortamında zenginleştirmesi, bir grafikerin yaptığı tasarımları sergileyerek satması, bir karikatüristin çizimlerini bilgisayar ekranında yapmasının bir şairin şiirlerini word programında yazmasından ya da bir müzisyenin bestesini bilgisayar programı yardımı ile yapmasından farklı olmadığını düşünüyorum.

## **Freelance gelirleri**

Nasıl ki ürünler artık internet ortamında alınıp satılabiliyorsa, hizmetler de artık internet sitelerinde ihtiyaç duyanlara ulaştırılabiliyor. Bu anlamda hizmete ihtiyacı olanla hizmet sağlayanları buluşturan bazı siteler mevcut. Bu tür platformlarda hizmet sağlayan kişilere freelance deniyor, serbest çalışan konu uzmanları olarak tanımlayabiliriz. Bu kişiler tasarım, danışmanlık, çeviri vb. hizmetler sağlıyor genellikle. Ödemelerini çoğunlukla bu sitelerin yöneticisi olan şirketlerden alıyorlar.

Fakat sorun şu ki, vergi kanunlarımıza göre bu kişiler serbest meslek kazancı elde ediyor. Bu nedenle defter tutma, makbuz düzenleme, aylık ve diğer beyannameleri verme yükümlülükleri var. Aynı şeyleri tekrar etmemek adına, daha önce de belirttiğim gibi bu türden bir platform aracılığı ile kazanç elde eden kişilerin vergi beyanlarının kolaylaştırılması gerekir. Youtube gelirleri için yaptığım yorumlar bu anlamda da geçerli.

Dijital platformlarda eğitim veren kişileri de bu kapsama dahil etmek gerekir.

Ayrıca, bu konuyu pandemi ile daha da yaygınlaşan evden çalışma durumu ile birlikte değerlendirmek gerekir. Tamamen uzaktan çalışabildiğiniz varsayımı altında büyük ihtimalle tatil yapmayı tercih ettiğiniz bir yerde çalışmak istersiniz. İhtiyacınız olan şeyler bilgisayar, internet ve telefon. Bunlar olduğu durumda her yerde çalışabilirsiniz.

Başlıca gelir kaynağı turizm olan ülkeleri düşünelim. Böyle bir ülkenin kalıcı turizm geliri sağlamak adına uzaktan çalışmaya uygun bir ortam oluşturup düşük vergiler uygulayarak bu şekilde çalışan insanları ülkelerine çekmek isteyeceklerine inanıyorum.



Bu konu vatandaşlık ve ikamet izni kriterleri bakımından yeni değerlendirmelere ve rekabete konu olacaktır. Bunun farkında olarak dijital platformlardan elde edilen kazançların vergilendirilmesini ele almak gerekiyor. Aksi takdirde, beyinlerin ve vergi gelirlerinin göç etmesi günümüz şartlarında çok da zor değil.

Ayrıca, pek çok şirketin uzaktan çalışmayı kalıcı hale getirdiği bir dönemde, bunun sadece serbest meslek erbabını değil, ücretli çalışanları da ilgilendiren bir konu olduğunu not düşelim.

### **Dijital ürün satışları**

Günümüzde yatırımlar artık sadece döviz, borsa ve gayrimenkul alanında değil, aynı zamanda dijital alanlarda da yapılıyor. Örneğin bir sosyal medya hesabı, internet sitesi adresi, bazı durumlarda takipçi hesapları, bilgisayar oyunları, oyun içi kullanım amacıyla alınıp satılan maden, karakter gibi dijital eşyalar vb.

Bu ürünlerin ticaretini yaparak para kazanmak mümkün. Örnek vermek gerekirse, bir sosyal medya hesabı belirli bir takipçi sayısına ulaştığında satılabilir, bir domain önceden satın alınıp bir süre sonra daha yüksek bedelle satılabilir, oyun içinde arzi kısıtlı ürünler önceden alınıp diğer kullanıcılara yüksek fiyattan satılabilir, bir oyun içinde bir hesap belli bir seviyeye getirilip başka bir kişiye para karşılığı devredilebilir.

Bunları bir kez veya çok nadiren yaptığınızda elde ettiğiniz kazanca arzi kazanç diyoruz ve 2020’de örneğin 40 bin TL’yi geçmemişse kazancınız vergiye tabi olmuyor. Fakat dijital bir platformda alınıp satılan ürünler bile olsa tekrar eden bir şekilde kazanç elde ettiğinizde ilk kuruşunuzdan itibaren vergiye tabi olabiliyorsunuz. Bu türden bir geliri olanların mutlaka durumlarını bir vergi uzmanı ile değerlendirmesinde fayda var.

Dijitalleşme ile ortaya çıkan bu tür gelirlerin vergilendirilmesi için onlarca yıldır değişmemiş vergi kurallarını uygulamak çok mantıklı değil. Bu yüzden bize dijital ürün tanımı ve bu tanımdan yola çıkarak yeni vergi kuralları gerekli. Bu tür gelirleri



vergilemenin temelinde de kolaylaştırılmış beyan prensibi esas alınmalı.

Dijital ürün tanımını yaparken bilgisayar oyunları, dijital fotoğraflar, video ve filmler de bu tanıma dahil edilebilir. Bu ürünlerin ticaretinde ve bunlara yapılan yatırımlarda belirli kriterlere göre vergileme kuralları getirilmesi ve bazı özellikli durumlarda vergi istisnaları ile teşvikler sunulması faydalı olacaktır.

### **Kripto para kazançları**

Yıllardır düzenleme gelecek diye beklenen bir konu kripto paralar. Çok yazıldı çizildi, detaylara, ihtimallere girmeyeceğim. Ama ifade etmek istediğim özellikli de bir durum var. Bugün herhangi bir düzenleme olmadığı durumda, bu tür kazançları devamlı bir suretle elde ettiğinize ve bu işlemleri belli bir organizasyon çerçevesinde yürüttüğünüze kanaat getirildiğinde bu kazançların ticari kazanç sayılması ihtimali var. Düzenleme olmadığı için mevcut kanunlara göre böyle yorumlamak durumundayız. Fakat böyle bir değerlendirme yaptığımızda kripto para alım satımlarında fatura düzenlemeniz, %18 KDV hesaplamanız, defter tutmanız, aylık beyannameleri ve diğer beyannameleri vermeniz gibi yükümlülükler ortaya çıkıyor. Ortada bir tanım olmadığı için yeni oyunu eski kurallarla düzenlemeye çalışmanın sonucu bu.

Kripto paraların vergilendirilmesini istediğimiz kadar mevcut kanun maddelerine uyarlamaya çalışsak da, açıkta mutlaka bir şeyler kalıyor. Örneğin, değerlendirme konusu. Bilançosunda kripto para bulunduran bir şirketin yıl sonu değerlemesinde hangi fiyatı dikkate alacağı sorusunun yanıtı bulunmuyor kanunlarda. Aynı şekilde miras konusu olan kripto paralarda değerlendirme konusu da bir soru işareti, ya da kripto para cinsinden düzenlenmiş bir sözleşmenin damga vergisinin nasıl hesaplanacağı... Mükelleflerin beyanlarını zamanında ve doğru bir şekilde yapmasını bekliyorsak bu tür konuların netliğe kavuşturulması gerekiyor. Aksi takdirde, verginin yasallığı ilkesine uygun davranmadığınız için vergi talep etme hakkınız da olmaz.



Her gün dijital platformlarda belki onlarca, hatta yüzlerce işlem yapan ve bu işlemlerden para kazanan veya kaybeden insanların fatura, KDV, yasal defterler gibi yükümlülükleri yerine getirmesini beklemek gerçekçi değil.

Kripto paralar için geçmişte yazdığım bir yazıda “dijital kıymet” tanımının yapılmasını önermiştim. Aynı yazıda belirttiğim önerileri bugün de tekrarlıyorum; yeni bir gelir türü, yeni tanımlar, yeni kurallar...

Dünyanın ciddi bir değişim sürecinde olduğunu kabullenerek yeni oyunları yeni kurallarla oynamak gerektiğini bilmeliyiz. Bu faaliyetleri çeşitli ödevlerle zorlaştırmak yasaklamaktan çok farklı değil, yasaklamak ise yeni oyunların dışında kalmak demek. Dijital ekonomide yapılacak ciddi bir reform bu alanda öncü bir adım olacaktır. Bu da bizi oyun kurucu yapar.

Sedat Büyük - Dünya Gazetesi - 19.02.2021

**Kaynak** : <https://hellac.com/blogdetay/dijital-kazanclarin-vergilendirilmesinde-oneriler>

**Erişim Tarihi** : 10.09.2026